

DOI 10.36074/logos-10.09.2021.64

ПСИХОЛОГІЧНА АФІЛІАЦІЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПРОДУКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

ORCID ID: 0000-0001-5160-7636

Предко Вікторія Володимирівна
Доктор філософії в галузі психології,
Старший науковий співробітник
*Український науково-методичний центр
практичної психології і соціальної роботи*

УКРАЇНА

Термін «афіліація» був введений американським психологом Г. Мюрреєм у другій половині ХХ ст., який зазначав, що основною потребою людини є потреба в афіліації, тобто потреба в близьких взаємостосунках, прийнятті та значимості [2]. Прагнення до процесу взаємодії з іншими допомагає людині відчувати себе живою, активною та повноцінно залученою до життєдіяльності.

Особливо прагнення психологічної афіліації актуалізується під час сильних емоційних ситуацій, які приносять особистості задоволення та радість або ж, навпаки, небезпеку та стрес. Неможливість реалізувати афіліативну потребу, викликає в особистості почуття самотності, відчуженості, породжує фрустрацію.

Г. Хеккаузен визначає афіліацію як певний клас соціальної взаємодії, яка має фундаментальний характер як під час соціальної комунікації з малознайомими, так і під час з близькими людьми. Високий рівень прагнення до афіліації підтверджується значною кількістю позитивних за змістом мовних висловлювань, доброзичливим виразом обличчя, тривалістю контакту очей, частотою кивання головою, відкритою позою, і жестикуляцією та ін [1].

Врахування прагнення особистості до задоволення афіліативних потреб є необхідною умовою задля збільшення ефективності навчально-виховного процесу і гармонізації загального розвитку особистості. Воно значною мірою впливає на розвиток мотивації до навчання, формує потребу здобуття академічних знань та подальшого самовдосконалення.

Психологічна афіліація тісно пов'язана з емоційною підтримкою, так завдяки реалізації афіліативних потреб, здійснюється консолідація соціальних зв'язків особистості та групи, забезпечується особистісна інтеграція в соціальне середовище. Особистість, яка отримує можливість задовольнити свої афіліативні потреби, ефективніше проходить процес соціалізації в освітньому середовищі, краще адаптується до нових умов, більш сприятливо реагує на ситуацію невизначеності. Відчуття задоволеності афіліативних потреб позитивно впливає на психофізіологічний стан особистості, знижує рівень тривожності та невпевненості. Сприяє атмосфері дружнього спілкування, допомагає зорієнтуватися на продуктивний академічний результат. Формує навчальну мотивацію, яка супроводжується бажанням вчитися та відвідувати освітній заклад. Афіліативні потреби регулюють в людини ступінь ефективності соціальної взаємодії, якість міжособистісних, уміння встановлювати конструктивні взаємостосунки.

Освітнє середовище, здатне забезпечити людину реалізацією афіліативних потреб, надасть їй необхідну соціальну підтримку, яка забезпечує особистість відчуттям безпеки та прийняття, породжує активність, відкритість,

здатність впевнено висловлювати свою думку, надає необхідні ресурси задля розвитку життєстійкості.

Отже, афіліативні потреби особистості є тим, соціально-психологічним конструктом, який не лише визначає систему емоційного і раціонального міжособистісного розуміння, а й забезпечує ефективний освітній процес. Освітнє середовище, яке ґрунтується на принципі забезпечення повноцінної реалізації афіліативних потреб, здатна зменшити негативний ефект будь-яких стресових подій, позитивно вплинути на самопочуття особистості, поліпшити її психосоматичне здоров'я, підвищити рівень життєстійкості та вдосконалити навчальну діяльність.

Список використаних джерел:

- [1] Хекхаузен Х. (1986) Мотивация и деятельность. Москва: Педагогика.
- [2] Murray, H. A. (1938). Explorations in personality. New York: Oxford University Press